Ч. 56 (13.601). Львів, субота 3. березня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, ІІ. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В справі Всеукраїнського Національного Конґресу.

ЗАСІДАННЯ ЕКЗЕКУТИВИ УНДО.

Ще дня 1. січня ц. р. прийняв Народній Комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання постанову такого змісту:

„З положення українського народу на всіх українських землях випливає найбільше категорична вимога обєднання та консолідації всіх українських національних сил і політичних груп без огляду на кордони й місце замешкання для переведення важних загально-національних завдань. І тому Народній Комітет ставиться позитивно до справи скликання Всеукраїнського Національного Конгресу та доручає Українській Парляментарній Репрезентації перебрати на себе підготовчу роботу для його скликання.“

Виконуючи цю постанову Народнього Комітету, Президія Партії і Парляментарної Репрезентації покликали в січні до життя окрему комісію, яка приступила до розгляду всіх звязаних із підготовкою до Конгресу вступних справ. Комісія рішила перш за все увійти в ділові зв'язок у справі Конгресу з усіми українськими національними політичними групами як у краю, так і за кордоном. У тій ціли почато рівночасно розмови з представниками політичних партій на місці і за кордоном. За кордон виїздили в цій справі члени Президії УНДО ред. В. Мудрий і пос. д-р Л. Макарушка.

Дня 28-го лютого ц. р. відбулося вечором засідання Екзекутиви Партії, на якому пп. Мудрий і Макарушка складали докладно звіт зі своїх розмов із закордонними політичними групами в справі Конґресу. Екзекутива, вислухавши звіту, доручила конгресовій комісії доложити всіх зусиль на те, щоби ще в березні можна було скликати наради підготовчого конгресового комітету, до якого ввійшли би представники всіх українських політичних груп. Екзекутива вважає, що такий підготовчий комітет буде єдино покликаний до остаточного вирішення платформи, складу, місця, програми й характеру Конґресу.

Назагал ідея скликання Конгресу найшла прихильний відгомін як у краю, так і за кордоном. На шляху до її реалізації є ще багато труднощів. З цього здає собі докладно справу Екзекутива УНДО. Одначе не зважаючи на ніякі, навіть найбільші трудноші, вона вирішила 28. м. м. інтенсивно продовжувати почату працю.

Православний вікаріят на Лемківщині?

Найновіший львівський „Русскій Голос“ приносить вістку з Варшави про намір тамошніх православних чинників утворити в найближчому часі православний вікаріят на Лемківщині. Кандидатом на становище вікарного епископа на Лемківщині називає той часопис архимандрита Пантелеймона, що має, мовляв, великі заслуги для православного руху в Галичині, зокрема на Лемківщині.

——o——

„ЛЕМКО“ — НОВА РЕПТИЛЬКА.

З днем 22. лютого ц. р. появилося в Новому Санчі перше число двотижневика „Лемко“, органу Лемковского Союза, „русской газети для лемков“, як сказано у підназоловку. Та нова рептилька, появу якої заповідала недавно близька до урядових кол польська преса, друкується в Перемишлі (друкарня Стифіого) у лемківському говорі з великою домішкою чисто польських слів. Перше число переповнене всякими наклепами й вигадками проти українців, так якби не було більшого нещастя для нашого народу взагалі і для Лемківщини зокрема, як українське національне освідомлення і праця в цьому напрямі. Чергове число „Лемка“, як зачуваємо, буде вже зредаґоване з Сянока і там буде відтепер його редакція.

Нові методи для старих проблем.

БЕРЛІН, 1. ІІІ. ПАТ. Міністер пропаганди Ґеббельс запросив заграничних журналістів і виголосив довшу промову, в якій підкреслив цілий намір націонал-соціялізму перевести новими методами старі проблеми, які годі розвязати старими методами. Просив теж кореспондентів заграничних часописів, акредитованих в Берліні, щоби представляли німецькі відносини обєктивно. У відповідь предсідник союзу закордонної преси Льохнер заявив, що запрошення закордонних журналістів він уважає новим після довшої перерви навязанням взаємин з представниками закордонної преси, що безсумніву відібється корисно на інформаційній праці з Німеччини.

——o——

Господарські труднощі в Радянщині.

НЕДОМАГАННЯ ЗБІЖЕВОЇ КАМПАНІЇ.

МОСКВА, 1. ІІІ. ПАТ. Появився декрет, підписаний Сталіном і Молотовом, що відписує деяким колективам і індивідуальним господарям залеглости наслідком невиконання державних достав збіжа в натурі та розкладає зріст насінних позичок на три роки. Це свідчить про продовжування політики перемиря з селом, а з другого боку потверджує вістку, що хоча засів був добрий, в багатьох округах відчувають недостачу збіжа, особливо з давнього засобу.

ДРУГА ПЯТИЛІТКА ЗАХИТАНА.

Як повідомляють з Москви, нарком важкої промисловости Орджонокідзе заявив підчас нарад ударної бриґади російського важкого промислу, що російське чорне гірництво (металюрґія) не виконало своїх обовязків супроти держави. Ця металюрґія не виконала першої пятирічки, а в другій її продукція незвичайно змаліла. Цим загрожено всі пляни відбудови металюрґічного промислу за плянами уряду, а недостача чорного металю загрожує безпеці держави.

Невзгодини в британському кабінеті.

ПАРИЖ, 1. ІІІ. ПАТ. Французька преса присвячує багато уваги невзгодинам серед англійського кабінету. Склалося на те багато причин. На увагу заслугують непорозуміння, які віддавна існують між мін. Саймоном і мін. Мекдональдом. „Еко де Парі“ зазначує, що мін. Саймон ніколи не користувався довірям Мекдональда, який не зробив нічого, щоб іменувати нового міністра закорд. справ. На думку часопису Мекдональд висуває на те становище льорда Галіфакса, знаного під іменем льорда Ірвіна. Причиною того зainтересування французьких публіцистів справами Анґлії є дожидані зміни становища В. Британії супроти принціпіяльних справ закордонної політики.

——o——

Ширіть наш часопис!

Незнання законів чи легкодушність?

Через що тратимо грубі міліони.

Нинішня стаття дотикає виключно господарської ділянки, котру — як і більшість проявів людського збірного життя — управильнюють ріжні закони й обовязуючі розпорядки державної влади. Живемо в часах, де господарська індивідуальна свобода чи пак господарський лібералізм довоєнних часів щораз більше переходить до історії і коли держава щораз частіше і щораз безоглядніше кладе свою руку на господарську організацію і її прояви. Наглядним і живим стає гасло, держава усім і все для держави. По цій лінії йде господарський розвиток не тільки у Совітському Союзі з його державним комунізмом, не тільки у фашистівській Італії і в гітлерівській Німеччині, не тільки в Польщі з її етатистичними нахилами, але в останніх часах у світовій державі типового господарського лібералізму — в Злучених Державах Північної Америки. Мабуть настав уже повний сумерк теорії Адама Сміта, а й заходить сонце і для його антипода — Карла Маркса. Твориться щось нове, що у загальному інтересі має управильнювати держава і її закони.

Незнання закону нікого не виправдує. Ця стара римська юридична сентенція має повне пристосування також і в господарській царині, сьогодні дуже складній, і тут справді ignorantia iuris наглядно шкодить. Зовсім природньо, що з уваги на такий стан річей періодична преса присвячує щораз більше своїх сторінок — на думці маю передовсім політичну пресу — обговоренню господарського життя. У тісному звязку з тим стоїть і пресова популяризація законів та розпорядків, що безпосередньо відносяться до народнього господарства і його проявів, особливо тих, що мають ширше практичне значіння.

Робила це і робить також українська преса, зокрема щодо тих законів та розпорядків, що торкаються нашого хліборобства чи наших селян як найчисленнішої верстви нашого народу. Між іншими і на сторінках „Діла" обговорено у приступній для загалу формі закони про роземчі уряди, про Акцептаційний Банк, про управильнення гіпотечного стану наділів набутих при парцеляції, про гіпотечне виявлення дозволу на парцеляцію, про дрібних земельних арендарів, про напрямні постанови нового соціяльного обезпечення і т. д. Все те написане з метою, щоби звернути увагу нашого громадянства на користи чи небезпеки нових правних норм і щоби воно відповідно до них приготовилося та по змозі використало якнайбільше нові корисні постанови.

На жаль, преса не все осягнула бажану ціль, бо популяризація законів і розпорядків минулася часто у практиці майже безслідно. Виїмок творить хіба справа з роземчими урядами для кредитових справ хліборобства, котру як частинну масковану мораторію наші хлібороби використали якнайширше, не рідко без очевидної конечности.

Зате дуже мало використали наші селяни-хлібороби в Галичині (бо тільки до Галичини відносяться ті закони) закон з 23. березня 1929. про управильнення гіпотечного стану наділів, набутих при парцеляції, що їх вони взяли в посідання перед днем 9. січня 1926. (В. З. П. Р. ч. 27. поз. 276) і новелю до цього закону з 28. березня 1933. (В. З. П. Р. ч. 29 поз. 252), яка охорону парцелянтів продовжила до кінець 1932 р., а також закон про гіпотечне виявлення дозволу на парцеляцію з 13. лютого 1932 (В. З. П. Р. ч. 16. поз. 95), не рахуючи й інших правних норм з ділянки польського аґрарного законодавства. Про всі ті справи писав я свого часу на сторінках „Діла" і „Свободи", на жаль, як сказано, з невеликим практичним вислідом. Бо події останніх літ і днів доказують, що ще й сьогодні істнують у нас у Східній Галичині десятки й сотки сіл, де переведено повну або частинну сусідську парцеляцію і де донині набувці земельних наділів не упорядкували свого гіпотечного стану, вдоволяючись досі тільки фактичним посіданням. Гіпотечна власність все ще там записана в ґрунтових книгах на давніших власників дідичів, що нераз не мають вже ніякого майна. У ґрунтових книгах тяжить дальше несплачений гіпотечний довг, істнуючий вже у хвилині парцеляційної продажі, за який відповідає сама земля — отже набувці парцельованих наділів. Бувало і буває таке, що до табулі входить і новий довг дідича на ті парцелі, що їх ще передше купили парцелянти, в цілости заплатили ціну купна-продажі та куплену землю взяли у фізичне посідання. Вірител дідича-землевласника докликується на добру віру до ґрунтових книг і нераз і цивільний процес буде сумнівний, якщо не докажеться йому злої віри.

Саме в цьому місці торкаюся найближче наголовку статті. Назагал наші селяни доволі добре зорієнтовані у земельних законах і нерідко дехто з них і в дрібних нюансах. Тому здебільша не прийдеться говорити про повне незнання постанов обовязуючих аґрарних законів. І не легкодушність грає тут рішаючу ролю, бо у наших селян переважає розвага й застанова, навіть у дрібницях. Наявно кидається у цій справі в очі один момент, а саме: безмежна любов до землі

і також бажання за всяку ціну цю землю посісти. Внутрішня свідомість, що землю набуто на власність за гроші і що вона є у фактичному посіданні, впевняє наших селян, що цієї землі ніхто їм не відбере, ані її не обтяжить. І тут причина, що вони нераз не так твердо дбають про управильнення гіпотечного стану своєї землі.

А з цього часто виходить для них трагедія. Зокрема для повоєнних парцелянтів. Вувесь відомим виїмковим земельним законам більшість простору парцельованої великої земельної власности опинилися в руках наших селян, частинно густо набута вже від кольоністів — з правила за розмірно дуже високу ціну. Купували, не [illegible] таючися за табулю і вірячи на слово (саме тут і легкодушність) збанкротованого дідича або парцеляційного аґента-нагаваяча. І сотки та тисячі наших парцелянтів на цьому дуже попеклися.

Для ратунку тих, що жадну землі переплатили чи переплачували своєю господарською екзистенцією, вийшов згаданий вище закон з 23. березня 1929 і його новеля з 28. березня 1933 та закон з 13. лютого 1932. Важні особливо перші, що дають змогу всім парцелянтам аж до 1933 р. (інших і нема), навіть без згоди попередніх власників і без формальних контрактів купна-продажі, переписати на себе табулярну власність у ґрунтових книгах і в цей спосіб узгіднити фактичне посідання титулом власности з гіпотечним станом.

Та, на жаль, сотки й тисячі наших селян досі з тих законів ще не скористали та понесли і поносять через те втрати, що йдуть у великі міліони золотих. Для прикладу подаю тільки деякі факти, відомі мені з моєї практики. Парцелянти в Камінках, пов. Скалат (маєтність Федоровича) втратили все, бо цю велику маєтність обложили вже по парцеляційній продажі. Невпорядковану власність мають парцелянти в Іланчі, пов. Теребовля (власність Фридерика Капа), в Х[illegible] івцях і в Сковятині, пов. Борщів (маєтність [illegible] мавських), в Костільниках, пов. Бучач (маєтність Штайнів), Кулаківцях, Дуниновi, Городку, Щитівцях, у Касперівцях і в околиці, повіт Заліщики (велика маєтність Дунін-Борковських), в Суходолі, пов. Копичинці (маєтність Северина Коритка) та в деяких селах Підгаєччини. Кожної хвилини стоїть над ними загроза ліцитації і нпр. маєтність Суходіл уже виставлена на ліцитацію. Наші селяни та дві парохії з околичних сіл Сидорова, Василькова, Коцюбинчик, Шидловець, Зеленої, Чабарівки, Вільхівця і Трибухівки купили 1. червня 1928 р. від Северина Коритка через Рільне Бюро В. Домбровського і

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 3. БЕРЕЗНЯ 1934.

В. БАРЯТИНСЬКИЙ.

Бузковий шарф.

Дорогі приятелі! Все те, що оповіли, згідно з нашою умовою, про любовні пригоди своєї вже, на жаль, далекої молодости, дуже цікаве, інколи зворушливе, часом веселе. Та не гнівайтеся, будь ласка, всі ці оповідання трохи банальні. Такі випадки могли трапитись комунебудь. Тепер черга прийшла на мене, — вибрати якийсь момент з моєї, так мовити, любовної практики. Моє оповідання буде трохи оригінальніше.

Не хочу хвалитись і зменшувати значіння вашої сповіди. Авторське себелюбство не грає тут ніякої ролі, бо автором не я тут, а доля. Справа припадку.

Оповім вам про те, як мене цілий тиждень уважали диктатором люди в одному із найславніших літнищ Франції і про те, що з цього вийшло. Будь ласка, не оплескуйте мого оповідання, не псикайте і не переривайте іншими вигуками. Бо я готов перервати свій пал.

Дія — кінець минулого століття. Я мав приблизно стільки літ, скільки й ви. Більшу частину року я проводив у Парижі, тому, що я не був державним „постійним" урядовцем, отже поправді, нікому непотрібним „аташе" при нашому посольстві у Франції. Вів я, як це можете уявити без великого зусилля, життя приємне, життя вітрогона. Театр, перегони, клюби, ресторани...

Ранком я їздив верхи Алеями Акацій у Бульонському лісі з обовязковою зупинкою, десь коло 11-ої години — в павільоні „Д'Арменонвіль", щоб не злізаючи з коня випити чарочку портвайна або шклянку „суан-о-шампань", чуловий кажучи мимоходом, забутий вже напій. А вечорами, само собою „безумні ночі" у „Максима", що саме тоді входив у моду. „Д' Арменонвіль" і „Максим" це два придорожні стовпи, які дозволяють вам орієнтуватись, яким шляхом плило тодішне моє життя. Бачу у декого із вас бісики в очах, якщо взагалі можливе, щоб вони ще у вас світилися. За шклами ваших окулярів і моноклів... Тихо! не прибирайте таких мін, якби ви були ще всилі скинути зі себе старість...

Та починаю. У славного „Максима" мене познайомили з Анджелікою д'Анжу — в дійсності вона звалась Кароліна Дюпон і була донькою тандитниці з улиці Ля Ваг, невідомого батька. Але ця сумна ґенеальоґія не має відношення до справи. Між іншим вона тепер має шинночок на одній бічній вуличці від Великих Бульварів. Їй літ шістьдесять, а може й більше. Сама сидить за касою і дуже уважливо перебирає більше або менше фальшиві монети, якими платять їй — врештою зовсім законно — її клієнти. Але в цих давніх часах, про які я вам оповідаю, і монети ще були правдиві, золотіські люїдори і сама Жоржета була прегарна. Вона тоді вже встигла зруйнувати одного автентичного маркіза, двох не зовсім оригінальних графів, добродушного банкира і цілу плеяду молодців усіх станів і кляс. Слава про неї йшла у всьому Парижі. Де вона не появилась, за нею йшов захоплений шепіт „Це Жоржета Д'Анжу".

Познайомившись із нею я відразу очманів. Мій батько, що жив у Петербурзі, почав діставати від мене безліч листів, навіть телеграм, з проханням присилати гроші негайно. Він розумів життя і кохав мене. Коли я писав йому, що життя стає дорожче і що тільки тому я докучаю йому, він відповів: „У твому віці життя завсіди починає дорожчати, незалежно від цін на ринку" і присилав мені суми, так сказати „бюджетові".

Моя знайомість з Жоржетою Д'Анжу, зовсім платонічна, тягнулася яких шість місяців. Я перервав її не з фінансових причин, тому, що зовсім ясно, хоч і без ясних доказів, відчув, що вона мене зраджує. Хто був мій щасливий суперник, цього я не міг довідатись, — щиро кажучи — і не пробував. Саме тоді я закохався в іншій жінці, з вищого товариства, прегарній, познайомившись із нею на балі в нашому посольстві. Її чоловік, багато старший за мене, займав досить відповідальне становище в міністерстві закордонних справ і тому вони були постійно запрошені на всі обіди, бенкети та балі дипльоматичного корпусу. Її імення, ясно, називати не буду. Та назвім її Матильдою, а його Бернаром.

Отже я закохався у Матильді божевільно. Якже-ж би інакше?! Не соромлюсь признатись, що ще тепер, майже 40 літ пізніше, її мілий образ виринає передімною, коли ревматизм не дає мені спати і я потішаючи себе, згадую далеку молодість. Залицявся я до неї сміливо, але несміливо, у межах пристойности, як тоді ми це робили. Вона вислухувала мої признання, замрячені своєю формою, але в суті зовсім ясні, всміхаючись чарівною усмішкою, що не казала нічого і змінювала тему розмови. А все-ж я мав враження, що моє залицювання для неї помалу починало її хвилювати. Дуже характеристична видалась мені фраза, необережно кинена нею, коли ми під звуки заколисного вальса плили по паркеті:

— Ви дуже приємні, але що скаже Жоржета Д'Анжу, коли довідається, що ви нашіптуєте ніжні слова іншій жінці?

Це вже був визов, наступ — правда, [illegible] (бо моє приватне життя, я [illegible]) спритний — не моє приватне життя, що Матильда [illegible] шив (бо був молодий і дурний), що [illegible] заздрив за Жоржету.

(Докінчення буде)

—~—

...біля г. Львові около 200 моргів ліса, без пос... ...тяжби, віряче тільки на слово фак... ...земельного уряду і лісового ... в ціні від 150 до 175 амер. дол. ...відраху, вапали ліс у посідан... ...тягарів і тепер цілу ... вже 1928 р., виставлено на ... А селяни заплатили за це понад три... ...тисяч золотих! Подібне може статися і з клю-

чем городецьким Дупів-Борковських в Заліщиччині.

А такі справи не виїмкові! Через незнання законів чи легкодушність наших селян ідуть на марне грубі міліони. Це майно можна врятувати і треба це зробити. Нехай тільки корисний для селян закон не буде для них мертвий з їх власної вини!

Д-р Степан Баран.

Хто, чому і як підтримує російський елємент у Православній Церкві.

Промова посла Хруцького на плєнумі Сойму при III. читанні буджету.

На буджетовій комісії я представив, яке жалюгідне є правне і матеріяльне положення Православної Церкви та як воно щораз більше погіршується. Одначе наловні для осіб, що свої вислівки виводили би тільки з урядових заяв, положення Православної Церкви могло би представлятися в зовсім іншому світлі. Тимбільше, що уряд для створення якоїсь димової заслони для своєї церковної політики послуговується двома гаслами, дуже дорогими для кожного православного українця, а саме справою розмосковлення вищої церковної влади та справою Собору. Найбільше грає уряд на справі розмосковлення Церкви, використовуючи незадоволення українських мас з приводу згубної національної політики російського епископату. На сторінках певного урядового органу, який виходить в українській мові, вже від кількох літ виключно про ту тільки справу розмосковлення Церкви пишуть, представляючи ту безсумнівну болячку Церкви як одиноке її, і тільки її зло.

ЧОГО БАЖАЄ УРЯД?

Тому варто застановитися над тим, чи дійсно уряд бажає розмосковлення вищої церковної влади. Рішучо ні, а зовсім навпаки. Уряд далі підтримує російський елємент у Церкві, що важніше, унеможливлює вірним усунути цю аномалію нормальним шляхом внутрі самої Церкви. Отже свідомо обсаджено цілий епископат особами російської народности, а з другого боку, хто хоче зробити з Церкви чинник своєї польонізаційної політики, той, річ природна, мусить уникати справжньої націоналізації Церкви. Щиро про це пише один з ендецьких публіцистів п. Ґертих на сторінках „Мислі Народової". Він каже: „Нашим змаганням мусить бути, щоби Прав. Церква стала з ходом часу Церквою з польським національним обличчям. А з певністю простіша є дорога до тої цілі через теперішний стан, коли задержання росіянами становища Церкви запевнює їй ріжнонаціональний характер, значить національно-невтральний, ніж через українізацію Церкви, що зробила би з неї твердиню українського сепаратизму.

Вища церковна влада є підмінована з полуїзацією в українських масах і серед нижчого клиру. Не має вона оперття в масі російського народу, бо такого в Польщі нема. Не має вона оперття також і за кордоном. Одиноким чинником, на який вища церковна влада може опиратись, є держава, а оперти на чужо-національну державу — це простісенька дорога до асиміляції. Вища церковна влада напевно довго ще буде боронити свою російського національного облича. Щоб доконче з нашого боку перешкоджувати їй у тому. Впродовж кількох поколінь є неминуча польонізація Церкви, в якій буде тривати ця національна ріжнородність між вищою російською церковною владою, позбавленою мас, та українськими масами, позбавленими вищої церковної влади. Через те постулятом польської політики є і мусить бути оборона вищої російської церковної влади перед знесенням її з поверхні українською опозицією".

ПОЛЬОНІЗАЦІЙНИЙ НАТИСК УРЯДУ.

Трудно виразніше ставити справу. На буджетовій комісії я представив, як польонізаційний натиск прибрав особливої сили власне останніми часами. В такому разі не може бути мови про націоналізацію Церкви. Одначе колиб було враження, що уряд робить сьогодні натиск на епископів російської народности, то метою того натиску зовсім не є змагання до українізації Церкви, але інші справи, а саме вимушення на епископах можливо найбільших уступок у справі матеріяльного і правного положення Церкви в майбутньому статуті та можливо легша реалізація польонізаційних намірів. Не виключене, що уряд буде навіть старатися усувати росіян з вищих становищ Церкви, але це рішучо не буде свідчити, що він має намір заступити їх особами української народности чи пак білоруської національности на місце росіян до голосу в Церкві прийдуть особи імпортовані із заграниці, себто греки, румуни, грузини, як це вже підготовляється. Адже ж такий румун чи грек, що у всьому і всім зобовязаний урядові, а не має ґрунту в українському громадянстві і не звязаний з традиціями давньої української Церкви, буде позбавлений навіть тих аспірацій у справі оборони добра Церкви, які має росіянин з приводу хоч би свого російського імперіялізму. За тим етапом прийде нарешті фінальний, коли ціла вища церковна влада опиниться в руках поляків. Вже і нині можемо занотувати факти висунування в Церкві осіб польської народности; характеристичною рисою є підкреслення у пресі власне того моменту польського походження у звязку з іменами осіб, яких висувають на високі становища у Православній Церкві.

ПОСТУЛЯТ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Очевидна річ, ця польонізаційна політика, якої нариси я представив, може мати успіх тільки на випадок усунення засади соборности в церковному устрою. Бо слушно підкреслює цитований мною ендецький публіцист, твердячи, що „справа національности вищої церковної влади тісно вяжеться зі справою церковного устрою. Якщо Церква буде збудована на єрархічній засаді, то російський епископат з легкістю оборониться перед атаками українськими. Оскількиж переможе засада соборности, то Собори, в яких головну ролю будуть грати українці, зметуть російську єрархію за одним подувом. Тому то постулятом польської політики є оборона засади єрархічности у протиставленні до засади соборности". Так говорить ендецький публіцист, бо цього вимагає льоґіка від кожного, хто хоче вести польонізаційну політику в Церкві. Тому ми від 1929 р. є свідками, як уряд саботує справу скликання Собору.

Тому, що тепер підсувають українському громадянству думку, що справу Собору з розмислом зволікає тільки одна вища церковна влада, конечним є відсвіжити в памяті хід справи скликання Собору, щоби вияснити ролю в цій справі урядових чинників. Відразу застерігаюся, що зовсім не рахую вищої церковної влади за щирих прихильників соборного устрою, а в тому і справи скликання Собору. Зовсім навпаки. Одначе переходжу до ролі уряду.

РОЛЯ МІНІСТРА ЧЕРВІНСЬКОГО.

Як відомо, з кінцем 1929 р. оголошено постанову Св. Синоду про скликання Собору і розписано вибори на цей Собор. Тоді п. міністер віроісповідань Червінський у яскравий спосіб ломлючи обовязуючі „тимчасові приписи про відношення Православної Церкви до Польської Держави" з 1922 р. заборонив вибори на Собор, унеможливив їх закінчення і відтоді справу скликання Собору перебрав у свої руки. На велике нещастя, вища церковна влада, не зважаючи на перестороги українського громадянства і духовенства, уляглa міністрові в цій справі, і з того часу чисто внутрішня справа Церкви, якою є скликання Собору, вповні узалежнена від волі уряду. Уряд застеріг собі визначення програми праць Собору, виборчого закону на Собор, визнання соборних постанов і підготовку праць Собору. Несамовита історія. Забувають про те, що Собор тільки тоді буде визнаний вірними, коли буде ділати в атмосфері повної свободи. Всякий інший Собор, який би був хочби в найменшому степені звязаний урядом чи єрархією, не тільки не причиниться до унормування відносин у Православній Церкві, але навпаки: їх погіршить.

ПРО ЩО ПОВИНЕН ПАМЯТАТИ УРЯД.

Тому треба, щоб уряд памятав про цю т. зв. засаду рецепції, як також про іншу особливість православного віроісповідання, а саме про те, що кожний вірний член Церкви уважає себе відповідальним за долю Церкви в неменшій мірі, як церковна єрархія. Нарешті у всій церковній політиці не вільно ані на хвилину забувати про те, що Православна Церква є подумана як чисто національна, що і виразні слова Святого Письма, як також канони Православної церкви вимагають, аби у проводі Церкви в кожному народі стояв епископат, зложений з осіб тої самої народности; непошанування цієї засади було причиною, як учить історія, постійної боротьби і глибоких потрясень у лоні Церкви.

Роблю висновки. У Православній Церкві настане унормування відносин тільки тоді, коли внутрішний церковний устрій буде побудований на основі соборности та коли у проводі Церкви буде стояти рідна національна єрархія, ну, й очевидно, коли Православна Церква буде унезалежнена від уряду. При цьому чим менше уряд буде втручатися у внутрішні справи Церкви, тим скорійше будуть осягнені перші дві цілі. Бо твердржу, що головною перешкодою до введення соборного устрою і націоналізації Церкви є сам уряд з уваги на свої польонізаційні наміри. Тому хто хоче оздоровити сучасний хоробливий стан Православної Церкви з помічю уряду, той хороби не лічить, але її підсилює.

СПИСОК управнених до участи в першому і другому льосуванні „Діла"

(Надіслана передплата за час до кінця червня ц. р.)

160) Михайло Галібей, Львів, 161) Маріян Чучман, Львів, 162) Д-р Ярослав Олексишин, Львів, 163) Зенон Юзичинський, Львів, 164) Ольга Струмінська, Львів, 165) Інж. Витолд Манастирський, Львів. **З Краю:** 166) Михайло Копистинський, 167) Тадей Булзиновський, 168) Василь Монцібович. 169) о. Іван Лесак. 170) Д-р Волод. Каранович. 171) о. М. Жарський. 172) Проф. Д. Шумей. 173) о. Дмитро Панасевич. 174) Анна Стукачева. 175) Інж. Б. Дрималик. 176) Д-р М. Бажалук. 177) Проф. Волод. Чайківський. 178) о. Олекс. Стеранка. 179) о. Ілля Федевич. 180) Д-р Василь Маковський. 181) Ілля Вовк. 182) Василь Боднар. 183) Микола Юрга. 184) Михайло Винник. 185) Інж. Омелян Винницький. 186) Іван Мельник. 187) Інж. Петро Терещенко. 188) А. Паславська. 189) Проф. Фещенко Чопівський. 190) Інж. Ярослав Молчко. 191) Дмитро Жук. 192) о. Семен Чипілович. 193) Д-р Волод. Кубійович. 194) о. Іван Качмар. 195) о. Михайло Пашковський. 196) Д-р Волод. Загайкевич. 197) Марія Кичурівна. 198) Марія Кишакевич. 199) о. Іван Харлампович. 200) Стефан Янович. 201) о. Іван Петик. 202) Стефанія Куникова. 203) Іван Дочило. 204) С. Кулик. 205) Анна Добровольська. 206) Проф. Остап Гамерський. 207) Павло Янішевський. 208) Д-р Іван Козій. 209) о. Микола Була. 210) Корнило Монастирський. 211) Проф. Тарас Франко. 212) о. Василь Лах. 213) Андрій Олексин. 214) Районова Молочарня Хирів. 215) Проф. Іван Заяць. 216) Е. Борис. 217) Теодор Пилипівський. 218) о. Василь Левицький. 219) Інж. Василь Ковальчук. 220) о. Теофіль Калинич. 221) Анна Бісик. 222) Олекс. Рейнарович. 223) Клим Шанковський. 224) Ольга Цегельська. 225) Марія Білинська.

(Дальший виказ в чергових числах.)

Преса — це нині найпевніша зброя у змаганнях народу. Тому кожний український громадянин повинен стати передплатником „Діла".

З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ.

Моя гостина. — Гостинні господарі. — Розмови. — Розривки. — Виїзд до Праги.

Не можу поминути мовчки тієї останньої хати, в якій я найшов у Відні незвичайно тепле, сердечне і дружнє приняття. Хата ця велика, простора. В розміщенні меблів, прикрас, килимів і фіранок бачиш сліди ніжної жіночої руки. Вона колись це все порядкувала, вона надавала цілому домові характер захисного родинного затишя. Та руки цієї давно не стало. А в хаті все лишилось таким, яким вона його залишила. Пієтизм чоловіка і сина до памяти дружини і матері залишили в хаті все непорушним і незміненим. З усього оба вони, і батько і син, вичувають подих тієї ніжности, яка насичувала довгі-довгі роки цю культурну хату. До тієї атмосфери затишя і цінних, святих для обох моїх господарів споминів, достосувався і я.

Добре мені було з ними. Батько, видатний громадянин, що переживав найсвітліші і найтрагічніші часи австрійської монархії на високому державному становищі, потім брав активну участь у наших визвольних змаганнях, дихає нині одним однюким бажанням, бажанням якнайкраще прислужитись і якнайбільше добра зробити для свого народу. Незвичайно пильно слідкує він за життям-буттям свого народу в рідному краю, радується його радощами і болів його прикрощами. Його молодий надійний син, вихований в найкращому розумінні на українського громадянина-патріота, має запал до праці, має віру в наше краще завтра і відповідно до того формує своє життя та укладає свій життєвий шлях. Милий це хлопець той юний, талановитий хемік Юрко. До того любить він свого „Туська" (батька) понад усе. Оба вони живуть по приятельськи. Мене це дуже мило вражало і напувало до обох пошаною та щирістю.

Вони оба мною опікувались. Оба служили інформаціями, оба були інструкторами для пізнавання віденського життя, відносин і духа тієї особливої віденської культури. І це вже не перший раз. Відчуваю для них за це велику вдячність. Крім того чую, що звязали мене з ними на все дружні звязки.

Вони помагали мені полагоджувати мої справи, вони й були вірними товаришами і співучасниками тих культурних розривок, на які мені дозволяв час. З ними я найбільше говорив і обговорював усяких злободневних наших справ. Інформував я їх, але інформували вони й мене про громадські й політичні події як теперішні так і минулі. Бо не минали ми в наших дружніх розмовах і ділянки споминів, світлих і сумних, споминів звязаних з Віднем і з Києвом, і зі Станиславовом і з Прагою і з Парижем і навіть з Льондоном. Про Київ, Станиславів, Прагу, Париж і Льондон мав багато цінних споминів мій старший господар-батько. Я їх з жадобою слухав і багато дечого з того вчився. Словом, у часі тих розмов моя думка збогачувалась і запліднювалась не одною ідеєю. Ці наші розмови вечорами і ранками були для мене приємним відпочинком і школою. Крім того мали ми всі три і спільні спомини з 1932 р., коли в тій-же хаті ми жили разом з нашим спільним другом з далекого Парижа і з одним товаришем моєї дороги зі Львова. Гарні це були хвилі! Було що згадувати і до того приємно згадувати!

Двічі в Відні ми вживали в вільних хвилях доступних для нас культурних розривок. Були в віденському Йозефштадттеатрі, в якому мистецькою сторінкою кермує славний Райнгардт. Ставили „Таваріща". Песа йшла сотний раз. Віденцям вона подобалась. Нас вона не захопила ні грою артистів, ні змістом. Грали першорядні актори, але вони не були всилі відтворити належно російських нових і старих типів. Тому то песа вийшла для нас сухою і банальною. Крім того були ми на одній фільмі в доброму віденському кінотеатрі. Фільма французької продукції і в французькій мові. Її темою славетний твір Сервантеса „Дон Кіхот". „Дон Кіхота" відтворював славний на весь світ співак Шаляпін. Прегарний його спів. Але думаю, що не можна сказати, щоби акторська гра Шаляпіна стояла на такому самому рівні, що спів. Я відчував, що Шаляпін актор перевищав у тій фільмі Шаляпіна-співака. Він створив незрівнану постать Дон Кіхота, постать наскрізь реальну і переконуючу. Такої геніяльної акторської гри я ще в ніякій фільмі не бачив. Цілість фільми зробила на мене велике враження. Я не міг опертися чарові гри та співу Шаляпіна і він ділав на мене ще довго після вистави. Під впливом тієї фільми купив я собі автобіографію Шаляпіна в німецькій мові п. н. „Майн Верден"...

До опери ходив я в товаристві панства Горникевичів. Ставили оперу Офенбаха „Оповідання Гофмана". Титулову партію співав Пікавер. Досить самого прізвища того співака, щоби зрозуміти, що цей побут в опері дав правдиву мистецьку насолоду.

Серед таких обставин доходив мій побут у Відні до кінця. Була неділя, коли ми в трійку з моїми господарами їли прощальний обід у ресторані „Регіна". Ще одна мила розмова, ще кілька приємних вражінь зза спільної трапези і ми опинились дома та почали готовитись у дорогу. Виїздив я до Праги, де ждало мене багато роботи. На дорогу давали мені цінні вказівки та дружні поради. На Відень опадав вечірний сумерк, коли ми знов у трійку їхали на двірець Франца Йосифа. Там ми обмінювались ще останніми вражіннями та думками, аж вкінці розпрощались та розлучились. Я опинився в вагоні і рушив у нову дорогу. Приїхавши пізно в ночі до Праги, я віддався з приємністю заслуженому відпочинкові. Сон мені вдався.

Вас. Мудрий.

Бої в Мароку.

Французька офензива в південному Мароку розвивається на основі звідомлень команди успішно. Східна група підбила тисячу родин, що належать до ріжних племен і приневолила їх признати владу мароканського султана. Ґенерал Жіро будує самохідну дорогу, щоби забезпечити собі злуку з задами.

Соціялісти проти Мекдональда.

ЛЬОНДОН, 1. III. ПАТ. Палата громад розпочала вчора дебату над наглим внесенням соціялістів у справі неприняття Мекдональдом делеґації безробітних. Внесення відкинено 270 голосами проти 52. Промовці опозиції атакували головно Мекдональда. Провідник незалежних соціялістів Мекстон звернувся до нього з такими словами: „Чи здаєте собі справу з того, що багато з тих людей, яких ви сьогодні відпихаєте, посвятило значну частину свого життя, щоби змітнити вашу політичну позицію й посадити вас там, де тепер сидите?"

Довкола афери Ставіського.

ПАРИЖ, 1. 3. ПАТ. Парляментарна слідча комісія, розглянувши рапорт адміністраційної комісії, ствердила вину прокуратора Пресара та його занедбання, які позволили Ставіському управляти кримінальну діяльність довший час. Після димісії Пресара становище прокуратора обняв Ґоміен.

ПАРИЖ, 1. 3. ПАТ. На домагання парляментарної слідчої комісії рішено перевести знову ревізію в мешканні Ставіського та в товариствах, які він заложив. Вчора переведено ревізію в банку Мензна та одного з біржевих маклерів і в мешканнях двох особистих приятелів Ставіського, Романіно і Депардон.

ПАРИЖ, 1. 3. ПАТ. Підчас переслухання редактора „Вольонте" Дюбарі, той признав, що справді інтервеніював на просьбу депутованого Жерата в Банку Французькому, щоби дістати чачет на рахунок байонських бонів. Дюбарі признав, що знався близче зі Ставіським і що рекомендував його б. префектові паризької поліції Шіяпові. Щодо грошей, то всі гроші від Ставіського пішли на видавництво „Вольонте".

—o—

Конференція трьох у Римі.

Як повідомляє „Дойтше Альґ. Цайтунґ" з Риму, політичні кола надіються багато від конференції трьох, на яку вислано вже запрошення канцлерові Дольфусові та прем'єрові Ґембешові. Коли вона відбудеться, покищо не устійнено, на кожний випадок не пізніше, як у половині березня ц. р. Як повідомляє дальше часопис, Італія хоче заключити на цій конференції політичний консультативний пакт, до якого могтимуть згодом приєднатися інші більші й менші держави.

—o—

Коронація манджурського цісаря.

З Манджурії повідомляють, що в середу розпочалися коронаційні врочистости дотеперішнього президента і тепер цісаря Манджурії Пуі. Міста Мукден, Харбін і Шінкін тонуть у повені прапорів. З Токіо прибула на коронацію делеґація армії й маринарки. Вечором Пуі удався до святині, де відбулася релігійна церемонія коронації. Уряд видав з того приводу маніфест до народу.

Напередодні коронації Пуі приняв європейських і американських журналістів.

—o—

Распутініяда перед судом.

Перед льондонським трибуналом відбувається процес, що розкриває відносини, які панували на дворі останнього російського царя. Вел. кн. Ірина Михайловна, жінка кн. Фелікса Юсупова, заскаржила кінематографічну фірму „Метро Ґольдвайн Маєр" за знеславлення у фільмі „Распутін", де виведено її в ролі княжни Наташі як любовницю Распутіна. Оборона заскарженої фірми старається доказати, що кн. Чебодяєв, який виступає у фільмі як вбивник Распутіна, зовсім не представляє кн. Юсупова, але вел. кн. Дмитра Павловича. Оборона доказує, що кн. Юсупов грав у вбивстві Распутіна меншу ролю, обмежуючись тільки до того, що двічи стрілив до Распутіна і хибив, а смертельні чотири стріли до Распутіна дав посол Пуришкевич, який опісля разом з вел. кн. Дмитром виніс трупа над ріку й оба кинули його в полонку на Неві. Щодо кн. Наталі, що виступає як наречена Чебодяєва, то вона на думку оборони не може представляти вел. кн. Ірини, яка ніколи не була нареченою вел. кн. Дмитра і в часі вбивства Распутіна була вже жінкою кн. Юсупова.

В ролі свідка позовника виступив б. радник російської амбасади в Льондоні Саблін, який ще тепер є неофіціяльним амбасадором російських монархістів в Англії. Він ствердив, що кн. Чебодяєв представляє Юсупова, а ... Наташа вел. кн. Ірину. Вел. кн. Дмитро, ... домо, мешкає в Парижі й оженився з багатою ... американкою. Він буває часто в Льондоні і можливе, що виступить як свідок оборони.

Зізнавав теж кн. Юсупов як свідок позовника і звсував перед трибуналом хід убивства Распутіна. Він дав Распутінові тістечко, затроєне стрихніною, всипав її теж до вина, однак сильно збудований і відпорний організм Распутіна оперся отруї. Тоді Юсупов ... Дмитрові револьвер і стрілив тричі. Распутін ... почав утікати, а Пуришкевич стрілив ... ще чотири рази. Але Распутін, ранений ... кратно, всетаки жив. Врешті Юсупов добив його залізним прутом. Свідок заявив, що ... метою рятування Росії, для якої Распутін був найбільшим ворогом.

Розправа потреває кілька днів.

Звенигородський процес скінчився.

Промова прокуратора й оборонців.

У зеленому дні розправи, 28. лютого п. р. по відчитанні цілої низки документів та контрактів, про які була мова в акті обвинувачення, предсідник трибуналу замкнув доказове поступовання, а прокуратор та оборонці виголосили свої промови.

Прокуратор *д-р Чемеринський* поділив обвинувачених на дві групи. До першої зачислив Парнеса і спілку, до другої селян, які є не лише обвинувачені, але й пошкодовані. Першу групу характеризував прокуратор як спілку спритних махерів, що всякими дозволеними й недозволеними шляхами повели спекуляцію хлопськими ґрунтами, використовуючи селянську несвідомість та надуживаючи постанов цивільного, вексельного й гіпотечного закону. Щодо цієї групи прокуратор обстоює якнайгостріший вимір кари. Щодо другої ґрупи — селян, прокуратор уважає їх винуватими в нарушенні закону про скарбові оплати, та всеж таки не має нічого проти того, щоби для них вимір кари був якнайлагідніший.

Оборонці обвинувачених з першої ґрупи намагалися представити їх якнайменше винуватими, всеж таки заявили, що не вважають їх „взірцевими" громадянами і на їх думку вони повинні бути покарані щонайбільше за переступство ...

Оборонець обвинувачених селян *пос. Степан Біляк*, доповнюючи характеристику і спосіб поведінки обвинувачених жидів, що вже представив прокуратор, уважає селян жертвою злочинних спекуляцій Парнеса і тов., так, що коли навіть у селянських контрактах були заподані не все правдиві ціни купна-продажі, то авторами цього були не селяни, а Парнес і с-ка. Не може бути в тому випадку свідомого ділання селян на шкоду державного скарбу, коли зважити умовини, серед яких покривджені селяни визбувалися останків своєї батьківської землі. Приголомшені всякими процесами селяни здавалися на ласку й неласку Парнесової спілки, котра одинока може й повинна відповідати за всі закиди акту обвинувачення.

З черги обговорив оборонець д-р Біляк всі заміти акту обвинувачення, звернені проти поодиноких обвинувачених селян, виказуючи в кожному поодинокому випадку безвинність селян, чи брак правних знамен закиненого їм скарбового переступства. При кінці своєї промови оборонець заявив, що коли навіть хто хотів би селян карати, то більшої моральної і матеріяльної кари від тієї, яку вони пережили та якої зазнали в останніх пятьох роках, годі видумати. Тож і з цієї причини слід би їх увільнити від дальшої кари.

Після цієї промови предсідник трибуналу *д-р Льокер* замкнув розправу і *оголошення присуду*, з огляду на великий матеріял справи *визначив на суботу 3. березня ц. р., год. 12. вполудне.*

Катастрофа польського пароплаву.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 1. 3. ПАТ. У віддалі кільканадцять миль від гельсінґфорського порту, біля острова Мек Еліо скоїлася катастрофа польського пароплаву „Цешин". Причиною катастрофи була велика хуртовина, підводні струї і криги, наслідок яких пароплав віхав на мілину. Дьоб пароплаву розпоровся, до галі машин і електрівні вдерлася вода, пароплав потонув у пітьмі і почав сигналізувати ратунку. Криголом „Жарму", ратункове судно „Асбетанс" та човни вислали йому з Гельсінґфорсу. Або і Бальтіспорт на допомогу і в 4. год. досвіта всі пасажири „Цешина", яких було 50, покинули пароплав. В год. 6-ій прибули вони до Гельсінґфорсу. З приводу бурі годі ратувати „Цешин" дальше і що з ним станеться — невідомо.

—o—

Авантура в англійському парляменті.

ЛЬОНДОН, 1. 3. ПАТ. Вчорашнє засідання палати громад було видовищем авантюри, викликаної послом партії „Лейбур" Мек Ґоверном. В часі дебати над імперіяльними справами Мек Ґоверн звернувся до предсідника з домаганням, щоби допустив до палати учасників маршу голодоморців. Заявив притім, що поліція робить труднощі публиці, що хоче прийти на засідання. Поліція трактує але спеціяльно людей гірше одітих. Предсідник заявив, що в справі допущення публики на ґалерію поліція держиться приписів. Коли Мек Ґоверн налягав, щоби сповнити його домагання, прикликано його до порядку. Тоді Мек Ґоверн почав кричати: „Ідіть до сто чортів." Опісля вийшов зі салі додаючи: „Ваша прокляте палата є тільки посміховищем".

—o—

Большевицький Дон Кіхот.

Харківські „Вісти" з 23. лютого принесли у фейлетоні статтю Д. Галушка п. з. „Знищити націоналістичну контрабанду у воєнній літературі". Автор демаскує як націоналістів ряд авторів військово-історичних повістей, як напр. Сокольського, автора повісти про Богуна, Вараву, автора повісти п. з. „Записки полоненого", М. Іваша (вірш „Ніч Залізняка"). Поліщука (повість „Ордер вел. святоіванського хробачка"). Бузька (повість „Чайка"), Давидовича і інших. У тих авторів Галушко добачує відгуки творчости Винниченка, Б. Лепкого, Маланюка, Донцова і інших представників української „фашистської письменности". Тим письменникам автор протиставить пролетарських авторів, як Івана Кулика, Павла Усенка, Леоніда Первомайського, Івана Кириленка, Івана Микитенка, Івана Ковінчука і ін.

—o—

Якщо знаєте, що „Просвіта" пригортає до себе інші наші установи, то знайте і про свій обовязок супроти „Просвіти"!

Анґлійські фашисти.

ЛЬОНДОН, 1.ІІІ. ПАТ. В палаті льордів почав член тієїж палати Кайнул вимагати від уряду виянень у справі фашистівського руху в Анґлії, які фінансує, як він впевняв, великий промисл, кількох членів палати і навіть чужі держави. Февершем, відповідаючи в імені уряду, заявив, що в Анґлії є 5 фашистівських організацій, з яких найважніша „Союз британських фашистів" з Освальдом Мослеєм на чолі. Скільки вона має прихильників та джерела її прибутків годі провірити. Февершем відмітив, що поки парляментарна більшість помагатиме урядові вдержувати лад у Вел. Британії, зарядження, що обмежували б діяльність згаданих організацій, непотрібні.

—o—

По широкому світі.

— Папа Пій XI надав віденському кардиналові Фавльгаберові титул і ранґу папського леґата, наслідком чого прислугує йому право екстериторіяльности.

— До Одеси прибула китайська делеґація, щоби познайомитися з орґанізацією червоної армії. Опісля поїде до Польщі, Німеччини та Франції.

— Перед военним судом у Ясах розпочалася розправа проти 20 осіб, що викликали літом м. р. протижидівські заворушення в Чернівцях. Суд має переслухати 100 свідків.

— На югославянсько-мадярському кордоні біля Ленти прийшло до перестрілки. Вбили при цьому одного прикордонного мадярського вояка, а другого мабуть заволікли на югославянську територію.

— Французький сенат предложив проект закону, на основі якого чужинці, що працюють у Франції, мусітимуть платити податок.

— Французький парлямент ухвалив 458 голосами проти 132 держ. буджет на 1934 рі. Загальна його сума — 48,318,570.000 фр., причому доходи є на 9 міл. більші, як розходи.

— В мешканні мін. внутр. справ Франції Фро арештували якогось юнака, біля якого найшли штилет. Він заявив, що хотів вбити міністра за його поведінку підчас останніх вуличних заворушень.

— У великій фабриці готової одежі „Москвошвей" у Москві ствердили, що з приводу лихої продукції фабрика мала в останніх 6 місяцях пів міліярда руб. втрат. Техн. директора фабрики присудили на 5 літ тюрми, інших притягнули до суду.

—o—

Радіові новинки.

ДВІ ТИСЯЧІ ЛІТ МУЗИКИ.

Питання музики минулого, музики народів, які є джерелом нашої цивілізації, це річ цікава не лише для музики, але і для звичайного слухача, особливо, коли виклад про цю музику буде ілюстрований живими прикладами. Польське Радіо організує в цьому сезоні цілий цикль популярних гутірок, які буде вести щонеділі в перерві симфонічного концерту п. К. Шроменгер. Перша бесіда відбулася 18. II. а темою її була музика грецька.

У ТАКТІ РАЗ... ДВА... ТРИ.

Легко зрозуміти, що в цій авдиції є вальси, а як вальси, то тільки віденські, завжди свіжі, нові і гарні. В авдиції „В такті раз... два... три", яка відбулася 18. II. виступила як солістка артистка віденських театрів Грета Турней. В її інтерпретації всі вальси набирають кольору і блиску і пливуть на радіовій хвилі у всій своїй красі.

З ДАВНЬОЇ МУЗИКИ.

2. III. в год. 17.20 варшавська радіостанція надає камеральний концерт, присвячений давнім майстрам, як Пюрсель і Леклер, яких сонати на клявесін, скрипку і альтівку виконають пп. Тромбіні-Казуро, Охлевський і М. Шалеський.

СИМФОНІЧНІ КОНЦЕРТИ У ВАРШАВСЬКІЙ ФІЛЬГАРМОНІЇ.

2. III. в год. 20.15 Варшавська Фільгармонія надає симфонічний концерт під дир. Еміля Купера, при участі півістки М. Ронської.

4. III. в год. 12.15 Фільгармонія надає симфонічний ранок, присвячений українській музиці під дир. А. Рудницького, при участи М. Сокіл.

ЗУЛЯ ПОГОЖЕЛЬСЬКА В РАДІО.

3. III. в год. 18.20 в радіо буде виступ знаної співачки Зулі Погожельської.

МАРІЯ ВІЛКОМІРСЬКА В РАДІО.

3. III. в Шопеновськім концерті виступить знана польська піаністка М. Вілкомірська, яка виконає між ін. Фантазію еф-моль, Польонез бе-дур і Балляду еф-моль.

НОВИНКИ

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу, 3. березня ц. р. в год. 19. відбудеться в домівці Товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. відчит д-ра Р. Біласа: Патогенеза і терапія гострої недомоги кровообігу. 1177

— **Опіка над робітничою молоддю по містах.** Виклад на цю тему виголосить інж. Роман Білинський від Поради для Вибору Звання в суботу 3. березня ц. р. в домівці школи Р. Ш. вул. Мохнацького 12/І., в год. 6. веч. Молодь і місто — це одна з найактуальніших проблем сучасного життя народу!

— **Управа Філії „Союзу Українок-Емігранток“ у Львові** повідомляє своїх членів, що Загальні Збори відбудуться 18. березня ц. р. (неділя) в год. 4. попол., а як не збереться кворум, то при всякій скількости в год. 5. при вул. Шашкевича в малій салі Музичн. Інстит. ім. Лисенка.

— **Управа Гуртка студ. географів** повідомляє, що три останні реферати з циклю географічних викладів відбудуться в заклі Академічного Дому (Супінського 21) в год. 6. веч. в такому порядку: 3. березня (субота) інж. С. Пастернак: Корисні копалини зах.укр. земель; 5. березня (понеділок) д-р І. Федів: Чорне море і його значіння; 9. березня (пятниця): проф. д-р І. Раковський: Ростинність України. Вступ вільний.

— **Чайний вечір У-ФО-ТО.** В неділю 11. ц. м. в год. 17. в малій салі Муз. Інст. ім. М. Лисенка (Львів, вул. Шашкевича ч. 5) відбудеться чайний вечір У-ФО-ТО, з нагоди відкриття нової домівки, яка є в цьому самому будинку. В програму вечора входять: висвітлювання фільмів, спільна світлина, фотографічні премії та концертова частина, на яку складаються сольоспіви, хор ревелерсів „Евгена“, чельове сольо, мистецький сольовий танок та фотографічно-гумористична прелекція. Крім того багато несподіванок. Дешевий та добірний буфет. Вступ для членів і впроваджених гостей вільний за програмкою.

— **Вистава М. Геца,** що має досі великий успіх у салях Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка (Чарнецького 24) замикається 4. ц. м. в год. 5. попол. Хто не оглянув її, нехай користає з останніх днів.

— **З радіо.** В суботу, 3. березня, в 22-ій годині львівська радіостація передаватиме відчит п. з. „Тарас Шевченко — з нагоди 120-их роковин уродин“. Відчит виголосить в українській мові проф. Ол. Лотоцький у Варшаві.

— **Анкета в справі українського музичного життя.** Пригадується, що в неділю, 4. березня в год. 5. пополудні у Станиславові, в салі Нар. Торговлі відбудеться анкета, скликана в справі нашого музичного життя та організації. Анкета розпічнеться рефератом д-ра Ст. Людкевича п. з. „Проблема сучасної української музичної культури.“ Комітет просить усіх станиславівських громадян, прихильних цій справі, явитися на цій анкеті якнайчисленніше.

— **Бузьки прилітають.** Над Варшавою перелетів довгий ряд бузьків з південного заходу в північно-східному напрямі. Також в інших сторонах появилися вже ці передтечі весни.

— **Дивний виступ.** На днях відбулося в Бережанах судове переслухання в характері свідка в одній цивільній процесі п. К., ем. судді окр. суду. П. К. зізнавав по польськи та при тім позволив собі на дивний виступ, кажучи таке: Прошу вписати докладно ці мої зізнання, був. голови ПСК, щоби „те українчикі“ не підозрівали мене в якомусь спроневіренні.“ Сумне, але правдиве!

— **Хто виграв долярівку?** В льосуванні премій до облігацій 4 відс. премійної долярової позички третьої серії вильосовано такі числа: 10.000 дол. — 206.138, 8.000 дол. — 1.006.068, 3.000 дол. — 1.498.897, 376.493, 583.004, 1.000 дол. — 453.866, 563.369, 1.428.582, 200.099, 1.404.669, 500 дол. — 545.479, 7118, 1.016.013, 1.114.183, 291.602, 434.092, 454.777, 974.163, 1.112.688, 442.032.

— **Вояки мають знижку в оплаті листів.** Мабуть небагато громадян знає, що від 1. січня ц. р. прислуговує незаводовим воякам і підстаршинам знижка поштових оплат, яка виглядає так, що за листи й листівки, які вони висилають, платять тільки половину нормальної належности. Очевидно — ця вояцька кореспонденція мусить йти тоді через відповідну команду.

— **Весна буде вчасна, а літо гаряче.** Бувший проф. морської академії в Будапешті, д-р М. Ганко, оголосив у пресі свої пророцтва на тему погоди найближчих літ. Доказуючи, що погоду устійнюють цикльони та що зорі мають вплив на зимні й теплі шари повітря, проф. Ганко предсказує, що березень матиме ц. р. лагідну погоду, весна буде скора, а літо матиме високу температуру. Зате літо 1935 р. буде холодне і щойно в 1943 р. матимемо знову жахливі спеки. Від цьогож року температура літа буде обнижуватися щораз більше, поки врешті в 2000 р. не прийде зовсім полярне літо. Шкода, що мало хто з нас зможе тоді переконатися, чи проф. Ганко говорив у 1934 р. правду...

— **Рільнича школа в Жабю.** Заходом Польського Т-ва Приятелів Гуцульщини має бути в осени ц. р. відчинена рільнича школа. Громада Жабя дарувала вже для неї кількасот моргів грунту, на якому буде збудована школа й засновані будуть досвідні поля для годівлі трав і т. п. Школа матиме характер інтернату. Крім цього мають у школі вишколювати спеціяльно інструкторів для збирання лічничих зел, яких, як відомо, в лісах Гуцульщини багато і які можуть найти широкий збут у Польщі.

— **125 міл. залеглостей в Касі Хворих.** Як виходить з підрахунків суспільних убезпечалень, залеглости в Касах Хворих доходять до 125 міліонів зол., з чого 50 міл. — це суми стягнені з робітників, що їх працедавці затримали і не вплатили до убезпечальні. В більшості ці суми годі стягнути, бо підприємства побанкротували й тепер якраз обдумують нову систему стягання вкладок.

— **Священик-адвокат.** В польських судах має небаром виступити як речник духовної влади кс. Кноте, колись адвокат і посол христ. дем. партії, що кілька літ тому покинув політичне життя і вступив до духовної семинарії. Духовна влада звернулася кілька днів тому до адвокатської ради, питаючи, чи священик, який був уже як світська людина вписаний на листу адвокатів — може далі працювати як оборонець. Як вияснюють правничі кола, перешкод для цього нема і кс. Кноте буде небаром першим в Польщі адвокатом у рясі.

— **Граната.** В с. Мошні б. Пружкова найшли школярі в саджавці гранату ще зі світової війни, яка підчас маніпуляції з нею вибухнула і рознесла 27-літнього А. Заморіяна та 4 школярів. Десять інших хлопців було важко ранених і в шпиталі 3 з них вмерло.

— **Львівська хроніка.** Членів банди злодіїв, що вже довший час гуляла по Львові і складалася з 3 жінок і 3 мужчин, присудив львівський суд на 5 до 18 міс. тюрми. — Безробітного Василя Попка, що послуговуючись підробленою легітимацією, збирає датки на дітей безробітних, арештувала поліція.

— **Обманець, що вдавав лікарку.** Апеляц. суд у Варшаві розглядав справу якогось Мушинського, що вкрав одній варшавській лікарці легітимацію, виїхав на провінцію і довший час працював там як лікар, при чому вживав жіночої одежі, щоби не зрадитись. Справа згодом виявилась, Мушинського прилапали і засудили на 4 роки вязниці, а тепер апеляційний суд затвердив той присуд, мотивуючи, що він в обличчі злочинів підсудного дуже лагідний.

— **Польська хроніка.** В низинних околицях біля Данціґа появилися мандрівні бджоли на першоцвітах, з чого люди віщують ранню весну. — В Лодзі арештовано кількох трамвасвих кондукторів, що займалися фальшуванням польських монет. — В Познані найшли в каналі повішеного й розідженого щурами трупа, що висів там від останньої інспекції каналів у червні м. р. Хто це — невідомо і тільки з деяких познак догадуються, що це студент торг. акад. Ю. Галіца з Закопаного, що під кінець червня виїхав до Познаня і в цьому місті пропав. — У Білій Підляській почався процес проти 5 вищих службовиків ПКУ в тому місті, що за добрі гроші звільняли асентерованих від служби у війську і пересували їх до т. зв. „надліч6ових“. — Мар. Шепанського і Фр. Фуйціка, що зрабували касієрові Богдановичеві кільканадцять тис. зол., присудив краківський суд першого на 5, другого на 7 літ вязниці. — Якогось К. Леванського, що вибив собі шильд проф. париської академії і збирав по 75 зол. на універсальний прилад до крою, арештувала поліція у Варшаві. — За мин. рік має варшавський маґістрат 40 міл. зол. недобору. — Д-р Цезарія Еренкрайцова стала першим у Польщі професором університету як жінка, обіймаючи у Варшаві катедру етнографії. — Новий рід папіросок „Брідж“ по 7 сот. появиться у продажі. — 78 км. довгий газотяг Коросно-Мосьціце пущено в рух.

— **Ріжні вістки.** Сенатська комісія для справ еміграції у Вашинґтоні розглядає справу фільмових артистів Грети Гарбо і Чарлі Чапліна, яких хотять видалити з Америки як зайвих чужинців. — В Ужгороді вирішили жиди збудувати модерно влаштовану жидівську лічницю, на будову якої призначено 300.000 чк. — Празькі кінотеатри мали мин. року 11,285.000 відвідувачів, що залишили в їх касах близько 60 міл. чеських корон. — В Москві вмерли майже водночас два визначні більшовицькі письменники: Едвард Багріцький і Семен Подячев. — У Специї (Італія) наїхали на перехресті вулиць на себе два трамваї, причому один мотоновий і 20 пасажирів були ранені. — По дорозі з Вашингтону до Нюйорку впав поштовий літак, яким уперше їхав новий летун, в море і затонув з поштою. — У Варні відбувся великий процес проти верхівки болгарської компартії, що скінчився присудом 8 підсудних на кару смерти і 40 дальших на 5—15 літ вязниці. — Австрія мала в половині лютого ц. р. 358.365 безробітних, що діставали держ. допомогу, тобто на 43 тис. менше, як в лютім м. р. — До мешкання адвоката-пос. Евзевія Поповича в Черніўцях вломилися в ночі злодії і застрілили його двома револьверовими стрілами.

— **Цікаві випадки летаргу.** На Фільварку Миньковичі біля Ліди заснув ще 23. м. м. летаргічним сном селянин Семен Іванов. Родина його, догадуючись, що здоров досі Іванов нагло вмер, влаштувала йому похорони. Але в селі був випадково військовий лікар з Ліди, який придивився до небіжчика в домовині і не дозволи його поховати. Летарг підтвердив опісля інший лікар. Іванова перенесли з домовини до ліжка і він спить досі. — Впарі з тим випадком пригадують часописи американку Патоницію Мебюр, що пішла одного дня спати з легким болем голови і з того часу не збудилася. Так спить вона вже другий рік: коли лікарі подають їй поживу, вона відчиняє уста, але прокинутись не може.

— **Ще один князь жениться з артисткою.** Теорія серійности находить щераз свое підтвердження: Оце у слід за шведським королевичем Сіґвардом, що жениться з берлінською фільмовою зірочкою Пацек, заговорила преса Европи про новий мезалянс, якого героєм став італійський князь Джузеппе Гравіна ді Комітіні. Цей князь, один з найбагатіших в Італії, що має великі посілости на Сицилії, пізнав підчас гостини мадярського ансамблю „Мадярська веселка“ зірку його Марту Фіреді і залюбився в ній так, що доручив собі мадярському консулеві в Палермо представити її, а згодом запросив на вечеру. Розмова обоїх не йшла, бо князь не вмів по мадярськи, а танечниця по італійськи, але обоє вміли настільки по французьки й німецьки, що князь почав їй сповідатись з тайн свого серця: Він уже 6 літ вдовець, любив свою жінку так, що постійно носить її фотографію, а Марта Фіреді впала йому в око, що вона дуже подібна до небіжки. Це могла зрештою вона підтвердити зі світлини, яку їй князь показав. Після цього кн. Комітіні зустрічався ще кілька разів з артисткою, а коли „Веселка“ відїздила, запропонував їй подружжя та на доказ щирости своїх слів згодився їхати з ансамблем по Італії. Марта Фіреді погодилася, але тому, що її обовязує контракт, а „Веселка“ має в Італії такі успіхи, що навіть Муссоліні запросив до себе її директора, обоє помо... що заручилися з тим, що небаром, коли ансамбль верне до Будапешту, возьмуть там шлюб. Монархісти мають чергову сенсацію, яка доказує, що князенки не конче мусять залюблюватися в жінках блакитної крови...

— **Король Зоґу жениться?** Недавно перебував у Канаді, зокрема в околиці канадійських столиць Квібек і Отава, таємний альбанський висланник, що на візитках мав прізвище графа Серачі, називав себе приятелем альбанського короля Зоґу і пильно приглядався до товариського та спеціяльно жіночого світа метрополій Канади. Від дівчат, що цікавили його, брав світлини, випитував про їх родини, придане і взагалі поводився так, що коли він їхав роскішним пароплавом „Іль-де-Франс“ до Европи, точніше до Альбанії, почали всі пригадувати собі, що чейже король Зоґу нежонатий, що Альбанія радо згодилабся на підтримання престольних фондів кількома міліонами дол. і т. д. — словом, у жіночому світі канадійських столиць закипіло. Навіщо він фотографував світлини богатих дівчат, чи верне, як обіцяв, Серучі до Канади, що з цього вийде і найголовніше — котра з канадійських красунь сяде на альбан. престолі — на всі ці питання дожидають тисячі канадійських жінок нетерпляче...

— **Кольпортер гімназійним учителем.** Лайос Люкас, кольпортер часописів в одній будапештенській каварні, був від 1918 р., як багато інших, жертвою війни і вхопився з муки за це заняття. Всеж у вільні хвилини він або прислухувався до розмов письменників і мистців, яких було повно в каварні, або вчився чужих мов. Так минали роки. Більш-менш тиждень тому до його столика підійшов мовчки якийсь пан. Ляйос, думаючи, що це чужинець, який не знає по мадярськи, заговорив до нього по німецьки, опісля по італійськи, французьки і англійськи. Цей був такий здивований бездоганною вимовою кольпортера, що запросив його до стола і почав випитувати, хто він та як вивчив мови. Люкас оповів, незнайомий щиро прислухався до всього, стиснув йому руку й пообіцяв дати знати про себе. І справді слідуючого дня дістав Ляйос письмо, яким іменовано його професором новітніх мов в одній гімназії на провінції, а лист був підписаний тим, що купував у Ляйоса день-у-день часописи, і говорив з ним, мадярським міністром освіти Балінтом Гоманом.

— **Той, що винайшов літографію.** На днях минає 100 літ від моменту, коли сконав і забутий у свій час винахідник. Альоа Зенефельдер ...

вихкува на віки очі. Загал вабув зовсім ве на людину, якій світ завдячує м. і. незвичайну річ — літографію. Зенефельд був як йому бiгло, театральним артистом і то непомітним. Платня артиста не вистарчала йому на життя і він кинувся писати всякі лячні і сценічні образки. Один з них „Знав і сценічні обравки. Один з них „Знадіват", хотів він надрукувати, але за друк хотіли від нього стільки, що він не міг собі на нього дозволити. Тоді завзявся друкувати свої твори сам. Друкарської машини купити не міг. Гравюра, якої пробував, коштувала забагато. Врешті придумав: з каміння, яке було біля міста, вробив плиту і хотів на ній вибивати письмо. Не міг піднайти відповідного атраменту. Як усім винахідникам, так і йому став у пригоді випадок: мати казала йому написати на чімсь білля, яке давала до пра... і він вечеркнув мішаниною воску, мила й саджі кілька цифр на каміній плиті. Згодом хотів їх змити, але це не вдалося: квас виїв камінь, а цифри залишилися, виставали, як друкарські черенки. Літографія стала фактом. Про Зенефельда заговорили, а в 1797 р. збудував він першу літографічну машину, що стоїть до нині в Німецькому Музею у Мінхен.

— **Прогулька у вулькан.** Дир. обсерваторії у Светіого (Чіле) Бустос вибирається у незвичайно небезпечну прогульку: з трьома своїми асистентами задумує він опуститися у кратер вулькану Квазітут, що давно вигас, але від якогось часу почав знову працювати. В небезпечну дорогу серед отруйних газів та незвичайної гарячі вибираються прогульковці в особливих масках, з бутлями кисню і в азбестовій непальній одежі, зробленій так, що між одною і другою верствою буде спеціяльно охолоджувана електрикою речовина. Зі собою бере теж експедиція ряд научних апаратів для помірів, а цілий науковий світ дожидає на її вислід зацікавлений і нетерпляче.

— **Стадіон-велит у Києві.** З нагоди перенесення столиці УССР з Харкова до Києва, ухвалив Виконавчий Комітет КП(б)У збудувати у цьому місті велитенський стадіон, який назвуть іменем голови того ком-у Петровського. Трибуни стадіону обчислені на 120 тис. осіб.

— **Не хотів вернутися до Москви.** В Константинополі найшли в лазничці совітської амбасади зарізаним ніж секретаря Мініна. Догадуються, що він, тайний агент ГПУ, наложив на себе руку, не бажаючи вертатися до Москви, куди його відкликали.

— **Нові совітські марки.** Нарком пошти має видати у найближчих днях нову серію поштових марок, що ходитимуть на просторі Совітів. Серія матиме три марки з портретами трьох летунів, що загинули у катастрофі „Осоавіяхіму".

— **Страшна залізнича катастрофа** склалася біля Пітсбургу, де вискочив із шин особовий поїзд. Машина з тендером і один спальний вагон впали з високого віядукту на вулицю. Інші вагони перевернулися на насипі. Наслідком катастрофи 20 осіб погибло на місці, а 40 тяжко потовклося.

— **Теж оферта!** Кілька днів тому найвища влада мікроскопійної республіки Андори дістала від одного фабриканта з Барселони оферту, у якій він зобовязався в заміну за проголошення його королем Андори платити щорічно до каси тієї держави 800,000 пезетів. Найвища влада передискутувала пропозицію і відкинула її з заміткою, що традиції країни святі й незмінні: Андора залишиться на віки республикою.

— **У змаганні до рекорду.** На відомій скічні у Бретай-Вілар (Швайцарія) мають відбутися перші того роду змагання, що малиб устійнити рекорд довжини лещатарського скоку. Скічню перебудували так, що з неї можна буде скочити й на 100 м. Досі зголосилися до змагань славні норвеські лещетарі з Руудом на чолі.

— **Скільки було випадків в Америці?** Американський статистичний уряд підрахував, що з 99,500 нещасних випадків у 1933 р., які скінчилися смертю, причиною 30,500 з них були самоходи. Відшкодування за всі випадки та за 9,500,000 випадків, що не скінчилися смертю, дорівнюють до величезної суми 2 міліардів дол.

— **23 дітей у злодійській банді.** Жіноча поліція в Кельні впала на слід рафінованої діточої злодійської банди, до якої належало 23 дітей у віці від 7 до 10 літ. Діти-злодії, що були незвичайно добре зорганізовані і справно „працювали", мають на совісти ряд вломів до крамниць і реставрацій у Кельні, в яких робили великі шкоди.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Зимовий фінал.

Дістав я цього року дивний подарунок: річ, якої правильної назви не знає жаден українець. На Великій Україні зветься ця річ „лижі", в Галичині „лещети", „лещета", „лещата" і „лещі-та" з наголосом на „е".

Одним словом я дістав „дошки".

До них було долучене побажання, щоб мов підстаркувате тіло вправлялося в усяких „чатинках", „телемарках", „християніях" і тим подібних ельокубраціях.

Дарунок не все збогачує обдарованого. Густо-часто стає причиною видатків, які напевно не булиб явилися, колиб не було дарунку.

Так і в мене.

Мій насліднцк, Юрко, побачивши мої дошки, з іронією в десятилітнім голосі сказав:

— Знали кому дати. Не воліли мені!..

Я признав йому правду, але це не вистало. Треба було постаратися і за дошки для нього.

Він цілу зиму їздив, а я цілу зиму вибирався їздити. Раз навіть прирік одній лещетарці товаришити і — товаришив, але замісць дошок, убрав... кальоші.

Минається зима. В місті вже тільки брудні води, на селі ще деподе брудні клапті впертого снігу, а я ще не спробував, чи надаюся до лещетарської сімї.

Потихо навіть радів з цього. Маючи дошки — рахуюся лещетарем, а не вживаючи їх — устерігся від насміхів, розчарувань і тим подібних звихнень.

Нераз кликали мене лещетарі пуститися з ними в сонячні простори по килимах снігових, але я все якось викручувався. То голова болить, то нога крутить, то часу не маю. Ріжними способами спекувався.

Врешті добрив щасливо до провесни. Сніг майже зіслиз і небезпека змаліла до зера. Тепер можу вибратися з найліпшими лещетарями. Не завстидають. Вони по шутрі так само поїдуть як я. А про телемарки, християнії, чатинки можу цілий день не тільки говорити, але й викладати.

Тому з такою радістю стрінув я вістку про посвячення лещетарського захисту... четвертого березня 1934, в столиці нашого лещетарства — Славську. Можу поїхати. Вберуся спк-так по лещетарськи, дошки на плечі і — гайда на зелену мураву.

Уявляю собі досаду преміованих лещетарів, коли побачать, що я так само добре їзджу, як вони. Точніше кажучи: „так само добре не їзджу", бо сонінько боже працює щодня на мою користь. Ще якби так весняний дощик, то далебі зголошуюся до всіх конкурсів.

На зголошенні скінчиться, а слава лістане.

Лещетарський захист!

Хтось подумає: „Тільки один!?

Я кажу: „Врешті один!"

Нам не так, як сусідам. Коли прийдеться щось будувати, то на поміч не сподівайся. Хіба трапиться меценат і додасть бракуючу решту. Наприклад: Зі складок вплинуло 75 дол. 57 сот., а меценат докладе 300 долярів і підпише ще зо два векслі.

Тоді будівля росте як на дріжджах, врешті доходить до повного зросту і жде на посвячення.

В нашім випадку на посвячення з Архиєрейською Службою Божою.

Зїдуться до Славська бойки, прийдуть львовяни та стрияни і буде свято.

Може навіть зі снігом!?

На кожний випадок з великою парадою!..

Галактіон Чіпка.

— **Турки матимуть прізвища.** Турецький уряд видав закон, силою якого мусить кожний турок мати прізвище. Це прізвище переходитиме на його потомків, так як це є в цілому світі. Досі турки не мали прізвищ і кожний з них називався Мустафа або Гуссеін.

— **Позов проти премієра.** Одна будівельна фірма з Будапешту внесла позов до суду проти премієра Ґембеша, домагаючись 25 пенґе відшкодування за наліплення відозв з його підписом на мурах будинку фірми, на якому заборонено будьщо наліплювати. Суд відкинув позов і навпаки присудив фірмі повернути 9 пенґе судових коштів, мотивуючись, що за наліплені відозви не відповідає підписаний на відозві, а реклямова фірма, що їх наліпила.

— **Мати голодувала, щоби діти мали що їсти.** 33-літня Еліт Гайклі в Гемптид (Англія) мала безробітного чоловіка і 3 дітей. Допомога, яку чоловік діставав, була замала, щоби з неї могла вижити ціла родина. Тому мати сама не доїдала і вдержувала за нужденний гріш чоловіка і дітей, але врешті обезсиліла так, що не могла ходити й зробила собі смерть світляним газом. Підчас секції не найшли в її шлунку ні кришки харчу. Геройська мати голодувала без відома чоловіка, який щойно після її смерти дізнався про все.

З нових видань.

Василь Пачовський: ГЕТЬМАН МАЗЕПА. Містерія воскресення в 5 діях. Перемишль '933. Накладом О. Гамерського.

Песа ця лежала між книжками, довкола яких ішла довга дискусія про призначення літературної премії і певно лежатиме вона ще нераз перед директорами та режисерами наших театрів, що шукають нових пес до вистави. Пес, ще й історичних, треба нашим театрам дуже, а Мазепа став у нас модний, як кількадесять літ тому на чужині. Та чи зможе оживити песу Пачовського якийсь режисер з акторами?

У ній повторені всі старі мотиви з „Сонця руїни", тільки багато слабше. Основною хибою песи те, що автор переванта жує її міркуваннями, ще й буцім-то пророцтвами, зовсім у дусі романтичних драм, поем впр. Словацького там, де Сл. плавав у хмарах месіянізму. Але романтичні поети мали багату уяву не тільки тим, де віщували потоками слів; вони придумували справжні сценічні ефекти, що мали тримати глядача на салі, щоб не втік, а цікавився розвязкою поплутаної акції.

У „Мазепі" Пачовського акцію заступають діяльоговані балачки: не то на 5 дій, а на 3 її не вистачає. Всі ті святочні прелеги гетьмана і віддзеркорування себе та інших знаємо вже на память із популярних повістей. Сам Мазепа це програмовий герой, лицар як із криці. Байдуже, чи цей його портрет згідний з історією: — поет, коли хоче, може перетворити його героя своєї уяви; важне тут те, що у Пачовського він зовсім нецікавий, не має у собі ні трохи тих рис „проблематичної" індивідуальности, що давалиб змогу створити із нього Шекспірову постать.

Мотря поруч Мазепи знов у ролі Орлеанської діви. Той її розум, енергія, чистота та сто інших прикмет, роблять із неї статую, але тільки статую, іноколи балакливий автомат. Те, що Мазепа радиться з усіма на всі боки, вислухує рад і виголошує вічеві промови, може й потрібне для популярної песи, а всеж, коли читаєш його розмову з Уляною, донькою дякова з Батурина, мимохіть усміхаєшся. Уляна приносить йому звістку від Мотрі, а він відразу ляпає:

— Ходи, Уляно, я бач трошки хорий,
Аби Москві пустити блахмана!

Згодом цей прехитрий дипльомат, що водив за ніс европейських дипльоматів, заводить із цією наївною дівчиною таку розмову:

Мазепа: Чого-ж вона (Мотря) бажає,
розкажи!
Уляна: Вона бажає, щоби Ваша Милість
Не вагувався на великий чин!
Бо тільки ним очиститесь обоє,
Обмиєте з провин сю любов!
Мазепа: Любов, любов? Хиба вона мене
любить?
Скажи їй, що я вже став готов
на чин!

Термінольогія і патос як у Донцівському „Віснику".

Патос — слаба сторона Пачовського, яку він уважає своєю найбільшою силою. Коли він попаде у „транс", то творить такі тиради:

Хібаж кохання ми не шлюбували
Собі в розстанню поцілунком губ?
Чи я не клявсь, як шию білогруду
Я цілував з головки до колін?

Поцілунок губ! Шия, що тягнеться з головки до колін! — таких фраз найдете в нього багато.

Пачовський занадто гордий, щоби дати комусь сторонньому рукопис такої драми або своїх поем і вислухати пораду щодо мови. Він насилує на всі боки наголоси слів, не зберігає ніяких правил милозвучности і начиняє свої строфи москалізмами та польонізмами. Про якийсь однозгідний правопис уже й не згадувати. Все це прикро казати авторові з іменем, який повинен би знати, що за 25 літ, від часів „Молодої Музи", багато змінилось у домаганнях нашої літературної критики та літературної мови.

м. р.

Дописи.

Золочів.

Роковини Крут. Українське Студ. Т-во „Молода Громада“ в Золочеві влаштувало дня 18. лютого ц. р. святочну академію-концерт для вшанування 16-тих роковин бою під Крутами. Програму концерту відкрив молодий поет Богдан Кравців, якого появу привитала публика бурею оплесків і такимиж оплесками дякувала йому за змістовне слово про Юнацький Чин і його легенду. З черги міш. хор. відспівав Олеся-Безкоровайного „Народнім Лицарям“. З правдивою насолодою вислухали відтак присутні мельодекламації п. Л. Бровісько: „Крути“, У. Кравченко-Безкоровайного. Драматичний голос декляматорки, вміла інтерпретація поезії та гарний форт. доcтрій створили дійсно вартісну цілість. Симпатичне враження викликали тенорові сольоспіви п. Е. Цимбалістого зі Львова, якому публика не щадила своїх оплесків. Чергова хорова точка „На небі сонце“ Лепкого-Безкоровайного, хоча й не підхожа до цілости програми, була вповні удатна. Увертуру до „Наталки Полтавки“, відіграну симфонічною орхестрою філії Муз. Т-ва ім. М. Лисенка, зустріла публика із захопленням так, що орхестра була змушена до наддатку. Другу частину програми започаткував студ. Б. Гошовський декламацією поезії О. Бабія „Під Крутами“. Як мин. року своєю промовою на академії в 15-ліття Крут, так цим разом своєю декламацією виконавець мило заскочив публику. З ентузіязмом, що виявлявся в сильних оплесках, витали і нагороджували присутні п. Марію Гірнякову з Тернополя, яка своїм гарним і своєрідно теплим та вповні опанованим голосом чарувала всіх, даючи кожному нагоду до глибоких мистецьких переживань. Фортепянове сольо проф. Віхапської дало чергову нагоду подивляти талант і техніку тої знаної вже місцевій публиці пяністки. Гучні оплески були виявом повного признання для неї. Піснею „За Україну“ відспіваною міш. хором, вичерпано програму академії. Збірним „Ще не вмерла Україна“ закінчено свято. Публики була повна саля, в тому числі — слід це підчеркнути — велика частина місцевого старшого громадянства. Селянства доволі мало. Хоча деякі поблизькі села, як от Ясенівці, прибули збірними прогульками. Слід додати, що сцена прибрана була в червоний колір з картиною-композицією по середині. Над сценою пишався світляний тризуб, прибраний зброєю та з червоним написом „29. I. 1918“ і з сірим „29. I. 1934.“ —ний.

Станиславів.

Імпрези для бідних і слуг. В сам день святого вечора улаштувало Товариство св. Івана Милостивого у Станиславові, що працює під проводом пароха о. крил. Лободича, вечеру для найбідніших, а саме бездомних, безробітних, калік і жебраків. Вечера відбулася в льокалі Товариства св. о. Миколая і взяло в ній участь понад 300 осіб. Тому, що місця було лиш на 70 осіб, вечера відбулася серіями по 70 осіб: як одні їли, інші чекали на дворі. Тим бідним розділювали наші пані борщ з ушками, голубці, вареники, кутю, а підчас їди співали коляди і привітав голова Т-ва о. Лободича і д-а Ю. Олесницького. Хто бачив таке число бідних, які раділи, що хоч хвилинку мали де загрітись і що їм подали вечеру в той святий вечір і при звуках коляди і щирих промов, той зрозуміє, яка щира подяка належиться тим паням, що під проводом п. Олексин приготовили таке свято для найбідніших українців нашого міста. — В той сам вечір в год. 8-мій у великій салі нового будинку СС. Милосердя у Станиславові відбулася спільна вечера для служниць, зорганізованих Т-ві св. Варвари. До столів засіди: провідник о. Лободич з двома сотрудниками, о. ігуменом Чина Редемптористів Ван де Мале з о. Бульсом, голова „Союзу Українок“ п. Рублева й около 60 служниць. При столах услугували панночки. По посвяченні просфори і короткій промові о. провідника при співі коляд перейшла вечера всім дуже мило.

Просфора у Княгинині-Бельведері. Дня 12. I. ц. р. пополудні влаштувала читальня „Просвіти“ у Княгинині-Бельведері в своїй власній, новій, другій у Станиславові театральній салі просфору для своїх членів. Добре огріта, прибрана гарно килимами і зеленю, ясно освітлена саля зібрала при столах численне [illegible] ство Чину посвячення просфори довершив [illegible] ський, після чого зложив бажання присутнім [illegible] дії просфори голова товариства дир. [illegible] станиславівських товариств привитав [illegible] ду голова філії „Просвіти“ д-р Ю. Олесницький [illegible] свята хор співав коляди, стрілецькі і патріотичні [illegible] На салі панував піднеслий настрій. Всі відчували [illegible] боко ту радісну хвилину, коли вперше [illegible] зійшлися на таке свято у своїй салі, щоби [illegible] ся, що в ній своя правда.

Просфора у Княгинині-Гірці. [illegible] дила також читальня „Просвіти“ у Княгинині [illegible] в своїй власній домівці просфору. Посвятив [illegible] о. Вадіховський, витаючи присутніх промовою і [illegible] даючи бажання. До стола засіло кількадесять осіб [illegible] ними зі Станиславова голова філії „Просвіти“ [illegible] Олесницький, голова „Союзу Українок“ п. Р[illegible] і голова „Відродження“ д-р Гробельний. Серед численних промов, співу стрілецьких і патріотичних [illegible] на милій гутірці зійшов усім весело вечір. — Зважте, що всі свята, і святий вечір, і обі просфори [illegible] їх уладжувано в Станиславові, були під гаслом „Відродження“ без алькоголю, а проте пройшли так мило і приємно, що хіба ніхто не жалував за алькоголем.

Ю. Е. О.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Полк. Роман Сушко: „ХТО ВБИВ ПОЛКОВНИКА ОТМАРШТАЙНА?“ Накладом автора. Прага 193[illegible]. Стор. 74. ФорМ. 8-о

Д. Дорошенко: ВАСИЛЬ ГОРЛЕНКО. Париж 193[illegible]. Стор. 16. Форм. 8-о.

О. Лотоцький: СТОРІНКИ МИНУЛОГО. Частина II. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава 1933. Ст. 480.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

„Заграва“ Український Театр.
Під артистичним проводом В. Блавацького.

Львів.
Саля Театру Ріжнородностей.
Пятниця, 2. III. год. 15·30 „Земля“. (Ціни знижені).
Пятниця, 2. III. год. 19·30 „Тарас Бульба“, історична песа на 4 дії за Гоголем.
Саля театру „Міньон“, вул. Оссолінських ч. 10.
Субота, 3. III. „Мужчина з минулим“.
Неділя, 4. III. год. 15·30 „Мужчина з минулим“.
Неділя, 4. III. год. 19·30 „Змійка“.
Понеділок, 5. III. „Будівничий Сольнес“
Вівторок, 6. III. „Гетто“.
Білети продає „Союзний Базар“, вул. Руська.

Великий Міський Театр.
Пятниця, 2. III. год. 7·30 веч. „Родина“ Абон. 12.
Субота, 3. III. год. 7·30 веч. „Родина“ Абон. 12.

Театр Ріжнородностей.
Пятниця, 2. III. год. 3·30 попол. Театр Заграва „Земля“.
Пятниця, 2. III. год. 7·30 веч. „Тарас Бульба“.
Субота, 3. III. год. 7·30 веч. „Товаріщ“ Абон. 12.

Кіна.

АДРІЯ: „Дзвонар із Нотр Даму“.
АПОЛЬО: „Приблуда“ (фільма з гуцульського життя).
АТЛЯНТИК „Приятелі та любки“ (на основі Декобри).
ВАНДА: „Чоловік мавпа“.
КАСІНО: „Секрет жінки“ та „Бастер у кабареті“.
КОЛІСЕЙ: „Чарівна ніч“, ревія „Привітання Львова“.
КОПЕРНИК: „Гарний є світ“ (Моріс Шевальє).
МАРУСЕНЬКА: „Клюб джентельменів“ (Клів Брук) і додатки.
МІРАЖ: „Мадярське кохання“, „Осьма Слімова гризота“.
МУЗА: „Усміх щастя“.
ПАЛЯС: „Пісеньнар Варшави“.
ПАН: „Обід в 8-ій“ та ревія.
ПАСАЖ: „Баніт“, „Подорож у дальний світ“.
ХІМЕРА: „Заборонена мельодія“ (Йос. Моціка).
СВІТ: „Мужчини в II житті“.
СТИЛЕВЕ: „Побідник готелю Атлянтик“ і ревія.
УТІХА: „Прошак із Багдаду“ та ревія.

Присилайте передплату!

Закордонне радіо.

Пятниця, 2 березня 1934.

Відень (506,8) 16·45 „Від Гранади до Марока“, 17·30 Солісти, 19·00 Циг. музика, спів, **Кошиці** (269,5) 12·30 Концерт, **Прага** (470,2) 20·05 Симф. концерт, **Копенгаген** (255,1) 14·00 Пісні, 20·00 „Савл і Давид“ оп. Нільсена, **Атльона** (531) 20·30, 21·45 Спів, **Берлін** (356,7) 20·10 Нар. пісні, 21·05 Камер. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·25 Пісні, **Лянгенберг** (455,9) 16·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 16·00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 17·40 Віольончеля, 18·40 Концерт сальонової орхестри, 19·00 Опера, **Міляно** (368,8) 13·00 Легка музика, 21·00 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 16·00 Вок. квартет, 20·45 Концерт.

Субота, 3. березня 1934.

Відень (506,8) 17·15 Концерт, 19·30 Пісні й арії, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт 16·30 Вертеп, 21·10 „Добрий шевчик“ оп. Косталя. **Прага** (470,2) 19·35 Легка музика, **Париж** (1724) 21·00 „Рін“ оп. Пляккета, **Любляна** (569,3) 20·40 Спів, **Рига** (514,6) 19·30 „Травіята“ оп. Верді, **Лянгенберг** (455,9) 7·10 Оп. музика, 12·00 Нар. музика, **Мінхен** (405,4) 14·50 Вок. концерт. **Стокгольм** (426,1) 17·30 Шведські нар. пісні, **Будапешт** (549,5) 12·25, 22·00 Концерт, 17·30 Популярні мельодії, **Міляно** (368,6) 13·30 Тріо, 20·40 „Сі“ оп. Масканія, **Рим** (420,8) 17·10 Музика, 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 2. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Концерт сальонової орхестри, 15·25 Збіжева біржа, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Концерт трубної орхестри, 16·20 Спів у суп. фортепяну, 16·40 Муз. загадки, 16·55 Арії та пісні (Гебель-Тарнава, бас), 17·20 Камер. тріо, 17·50 Стенографія, 18·00 Нові статути нар. школи та гімназії, 18·20 Шлягери Вол. Дана в супр. фортепяну, 18·50 Інструм. музика з грам. плит, 19·05 Всячина, 19·25 Актуальний відчит, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Сніговий комунікат, 19·50 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, „Тропікальне сонце в польській літературі“, 22·40, 23·05 Танкова музика.

Субота, 3. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05 Камер музика з грам. плит, 12·36 Популярна музика з грам. плит, 15·30 Господарські вістки, 16·00 Авдиція для хорих, концерт сальонової орхестри, 16·40 Лекція фр. мови, 18·00 Репортаж, 18·20 Легкий концерт джез. орхестри, пісоньки, 19·05 „Із мандрівок і досвідів короткохвилівця“, 19·15 Всячина, 29·25 Рецитації, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55, 21·15 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика, 21·00 Техн. скрипька, 21·20 Шопенівський концерт, **22·00 Трансм. з Варшави: відчит в українській мові проф. Ол. Лотоцького: „Тарас Шевченко — з нагоди його 120 роковин уродин“**, 22·15 Легка музика з гр. плит, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові доляр у приватних оборотах 5·30. зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·93—26·94, Париж 34·94, Берлін 210·40, Ціріх 171·50, Амстердам 357·10, Прага 22·00, Рим 45·60—45·53, Нюйорк кабель 5·33, Нюйорк чеки 5·33 і три четверті.

ЗБІЖЕ.

Ціни пар. Підволочиська	від	до
Пшениця двір.	19·—	19·25
Жито однопіле	13·75	14·—

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 1. III. молоко, —·18, сметана —·80, яйця 2·90—3·—

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану удержана, на яйця слаба.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1·75	1·50	1·00
Кури на росіл	1·75	1·50	1·00
Качки	1.65	1.40	1.00
Гуси	1.50	1.30	1.00
Індики	1.85	1.65	1.00
Пантарки за одну штуку		2.50	

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Звичайні Загальні Збори читальні „Просвіти“ на Личакові відбудуться в неділю 4. березня 1934 в год. 17. в домівці Читальні (Крупярська 15). 1178

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

КУРС КРОЮ, ШИТТЯ, МОДЕЛЮВАННЯ починаю 10. березня. Вписи Ф-ма **М. Козловська**, Академічна 22. I. п. 3—5

ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 4 — ЛЬВІВ. Водічки — Вовни знаної марки **„КАРІБІ“**. 1668 2—14

КІМНАТА з окремим входом для 1—2 осіб. — Вул. Чарнецького 26. I. п. дв. 7. 11—76 1—3

ОКРЕМА КІМНАТА Коперника 5. на 1 або 2 осіб, з харчем або без; фортепян. Відомість в Адміністрації „Діла“ М. Р.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.